

Voorkom toekomstige inhaalslag

Tekst Ilse Bierhoff

Afgelopen jaren zijn zorginstellingen zich er steeds bewuster van geworden dat het toepassen van domotica een grote impact heeft op de organisatie. Ook dit is de ervaring van Stichting Smart Homes, het Nationaal Kenniscentrum voor Domotica & Slim Wonen. Zowel bij het evalueren van gerealiseerde projecten als binnen onderzoeksprojecten blijkt het optimaal inzetten van technologie een ingrijpend proces. Ilse Bierhoff van Smart Homes licht toe wat de belangrijkste aandachtspunten zijn.

Wat is domotica? Domotica is de integratie van technologie en diensten ten behoeve van een betere kwaliteit van wonen en leven. Het gaat niet alleen om toepassingen die je in de woonomgeving aanbrengt, maar ook de koppeling met de dienstverlener buiten de woning. Er zijn vele toepassingsgebieden van domotica en één daarvan is zorg.

Zorginstellingen zijn een belangrijke schakel als het gaat om het toepassen van domotica. Ze zijn niet zomaar afnemer van het product, maar worden actief betrokken bij de opzet van een domoticasysteem. Producten kunnen niet zomaar uit het schap worden aangeschaft, maar een gedegen visie is een vereiste. Zeker omdat domotica geen losstaand product is maar het juist gaat om het samenbrengen van verschillende onderdelen.

Deze complexiteit en de hoeveelheid aan mogelijkheden vragen om een goed uitgewerkt plan hoe domotica in te zetten. Welk doel wil de organisatie nastreven? Waarvoor wordt de technologie ingezet? Dit dient als leidraad voor het kiezen van het systeem. En ook de werkwijze moet hier volledig op afgestemd worden. De visie draait om hoe je de zorg wilt leveren en welke rol hierin is weggelegd voor technologie. Dus niet klakkeloos huidige werkprocessen automatiseren, maar zoeken naar de meerwaarde van technologie die kan leiden tot innovatie van de zorg.

Samenwerking

Zodra de keuze is gemaakt om te bekijken wat de eventuele mogelijkheden van technologie zijn, is het belangrijk om dat niet vanuit één gezichtspunt te doen. Binnen de instelling moet een multidisciplinair team ingezet worden. Dit staat aan de basis van het maken van de visie en het concreet uitwerken van plannen om over te gaan tot implementatie.

De leden van een team moeten expertise op verschillende vlakken bezitten. Een ba-

Samenwerkingsverbanden

Technologie kan een bijdrage leveren om aanwezige kennis en samenwerkingsverbanden te versterken. De input van verschillende partijen moet wel in balans zijn. De technologie mag niet sturend zijn binnen het keuzeprocess. Dus niet aanbodgericht toepassen.
www.zorginstellingen.nl

systeem bestaat volgens Smart Homes uit:

- technisch coördinator: sturing geven aan het technisch keuzeprocess en handvaten geven voor de vertaalslag van technologie naar processen in de zorginstelling
- zorgcoördinator: inpassingen in zorgplannen en werkprocessen
- financieel coördinator: wanneer is een project rendabel? minimum aantal klanten, niet kwantificeerbare voor- delen, bereidheid tot doen van investeringen
- coördinator wet- en regelgeving: privacy, ethiek, vergoedingen
- cliëntencontact: herkenbaar persoon die goed met klanten om kan gaan en goed bereikbaar en toegankelijk is; zorg dragen voor betrokkenheid van de eindgebruiker en mantelzorgers in ontwikkelingsstraject

Project- of instellingafhankelijk kan het team worden uitgebreid met meer experts. Dit kunnen specialisten zijn binnen de instelling, maar het is ook noodzakelijk samen te werken met andere partijen. Een zorginstelling is maar een onderdeel van de keten, partijen als huisartsen, apotheken, servicepunten

en ziekenhuizen zijn ook betrokken bij het beantwoorden van de zorgvraag van cliënten. Voor een goede samenwerking is het noodzakelijk dat de rollen van de verschillende samenwerkingspartners helder gedefinieerd zijn en dat verantwoordelijken goed zijn vastgelegd. Hierbij moet erop gelet worden dat er niet alleen aandacht is voor op zich zelf staande taken, maar er moet er ook een groep zorgdragen voor de integratie en onderlinge afstemming.

Technologie

Technologie kan een bijdrage leveren om aanwezige kennis en samenwerkingsverbanden te versterken. De input van verschillende partijen moet wel in balans zijn. De technologie mag niet sturend zijn binnen het keuzeprocess. Dus niet aanbodgericht toepassen. De aanbodgerichte aanpak is vaak gevolgd in de eerste domoticaprojecten. Daarbij is geconstateerd dat de mening van alle betrokkenen van belang is voor een goede oplossing. De technologische ontwikkelingen gaan razendsnel en creëren steeds meer mogelijkheden. Er kan niet alleen maar meer, de impact wordt ook groter. Het is niet alleen reageren op gebeurtenissen in de woonomgeving

maar ook anticiperen op behoeften van de bewoner. Een voorbeeld van de aanbodgerichte aanpak in de eerste domoticaprojecten was het overall aanbrengen van videofoon op de TV. De gedachte was dat ouderen het leuk zouden vinden om meteen op TV te zien wie aanbelt. In praktijk bleek dit echter in de meeste gevallen niet gewenst.

Een voorbeeld van anticiperen op de behoeften van de bewoner is het inzetten van touchscreens in de woning, waarmee een hele reeks domoticafuncties centraal te bedienen is: men kan er mee beeldbellen met andere bewoners of met vrienden/kennissen, men kan er later eenvoudig allerlei diensten mee bestellen en diverse zaken in huis centraal bedienen: verlichting, verwarming, deur openen, etc. Zorginstellingen werpen zich op als dienstverlener, niet alleen binnen de eigen instelling maar ook steeds nadrukkelijker bij de cliënten thuis. Technologie wordt ook hierbij steeds vaker toegepast. Met als einddoel kwalitatief betere zorg te bieden. Niet alleen gericht op genezing maar ook preventie van ziektes. Maar als dienstverlener moet er ook aandacht zijn voor welzijn. Het ondersteunen van cliënten, zodat ze ook een sociaal netwerk onderhouden. De keuze om het werkveld te verbreden en de innovatieve toepassingen en diensten vraagt om een proactieve houding binnen de gehele organisatie. Zorginstellingen moeten blijven waken dat de technologie niet de overhand neemt. Maar alleen wordt ingezet daar waar het meerwaarde heeft. Wel moet men open staan voor nieuwe ideeën, een visie hoeft niet statisch te zijn maar kan gaandeweg bijgesteld worden. Dit is belangrijk om er voor te zorgen dat de visie niet achterhaald wordt. Door steeds in te spelen op nieuwe technologische, maatschappelijke en organisatorische ontwikkelingen, wordt voorkomen dat later een inhaalslag moet worden gemaakt.